

Валентин Р. Костюк

Національна академія управління
<https://orcid.org/0009-0003-9040-2096>

Ольга М. Джигора

Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0001-8490-3917>

Віктор І. Гитик

Національна академія управління
<https://orcid.org/0009-0003-6727-521X>

ІННОВАЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ НА ЗАСАДАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ

У статті досліджено теоретичні засади розвитку циркулярної економіки як сучасної моделі господарювання, що забезпечує раціональне використання природних ресурсів, мінімізацію утворення відходів та формування замкнених матеріальних потоків. Обґрунтовано, що перехід до циркулярної економіки є одним із ключових напрямів забезпечення сталого соціально-економічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та досягнення екологічної безпеки. Визначено роль державної політики у створенні інституційних, економічних та нормативно-правових умов для впровадження принципів циркулярної економіки, зокрема шляхом розвитку ресурсоефективності, ринку вторинної сировини, екологічного проектування продукції, систем повторного використання матеріалів, перероблення відходів та замикання виробничих циклів. Розкрито соціальний вимір циркулярної трансформації, що проявляється у формуванні відповідальних моделей виробництва і споживання, розвитку культури раціонального використання ресурсів, поширенні практик ремонту, модернізації, повторного використання продукції та створенні циркулярних робочих місць. Особливу увагу приділено інноваціям як ключовому чиннику розвитку циркулярної економіки. Встановлено, що впровадження технологічних, організаційних і цифрових інновацій забезпечує формування нових циркулярних бізнес-моделей, розвиток промислового симбіозу, підвищення ресурсної ефективності виробництва та скорочення використання первинних природних ресурсів. Обґрунтовано взаємозв'язок між інноваційною діяльністю, корпоративною соціальною відповідальністю та розвитком циркулярної економіки, що створює передумови для підвищення економічної стійкості підприємств і забезпечення довгострокового сталого розвитку. Зроблено висновок, що комплексне поєднання державної підтримки, інноваційного розвитку, ресурсоефективних технологій та відповідального управління матеріальними потоками є необхідною умовою успішного переходу до циркулярної економіки.

Ключові слова: циркулярна економіка; інновації; ресурсоефективність; циркулярні бізнес-моделі; корпоративна соціальна відповідальність; сталий розвиток; державна політика.